

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ СВЯТОШИНСЬКОЇ РАЙОННОЇ В МІСТІ КИЄВІ
ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

ЦЕНТР ПОЗАШКІЛЬНОЇ РОБОТИ СВЯТОШИНСЬКОГО РАЙОНУ МІСТА
КИЄВА

ПОГОДЖЕНО

Протокол засідання науково-
методичної ради Центру
позашкільної роботи
Святошинського району м.Києва

30 серпня 2022 року №1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання науково-
методичної ради управління освіти,
молоді та спорту Святошинської
районної в місті Києві державної
адміністрації

6 вересня 2022 року №1

Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку
гуртка декоративно-вжиткового мистецтва “Соняшник”
Початковий і основний рівні 2 роки навчання для вихованців 6 - 12 років

Укладачі:

Оксана Гаврилюк, керівник гуртка

Олена Штефан, методист

м. Київ - 2022

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Художньо-естетичне виховання дітей у закладах позашкільної освіти є невід'ємною частиною становлення творчої особистості, її талантів, збагачення духовного світу. Декоративно-вжиткове мистецтво розкриває багатство культури українців, знайомить з нашим минулим і сучасним, допомагає засвоїти національні звичаї, традиції.

Зростання ролі власної причетності і відповідальності за долю України, її територіальну цілісність, вимагають уваги до патріотичного виховання підрастаючого покоління та актуалізують формування у дітей національно-культурної ідентичності. Актуальність створення програми обумовлена необхідністю сприйняття і засвоєння національно-культурних цінностей українського народу, історичної пам'яті, збереження національної автентичності та традицій.

Програма реалізується в творчому об'єднанні “Соняшник” Центру позашкільної роботи Святошинського району міста Києва та розрахована на вихованців 6 - 12 років.

Метою програми є створення умов для формування національно-культурної ідентичності та базових компетентностей дітей засобами декоративно-вжиткового мистецтва.

Завдання навчальної програми полягають у формуванні таких компетентностей:

пізнавальної, яка передбачає засвоєння знань, уявлень і понять про такі види декоративно-вжиткового мистецтва: бісероплетіння, мотанка, вишивка бісером і стрічками, макраме.

практичної, яка передбачає оволодіння уміннями та навичками виготовлення різноманітних виробів у техніках бісероплетіння, мотанка, вишивка стрічками і бісером, макраме.

творчої, яка передбачає набуття досвіду самостійної творчої діяльності, розв'язання поставлених завдань, здатності проявляти власну ініціативу, розвиток уяви, фантазії, творчих здібностей.

соціальної, яка передбачає виховання доброти, поваги, взаємодопомоги у колективі, культури праці, патріотизму, поваги до народних звичаїв, традицій, національних цінностей українського народу, а також інших націй та народів.

Програма передбачає навчання вихованців у групах початкового і основного рівнів протягом двох років. На опрацювання навчального матеріалу відводиться така кількість годин:

початковий рівень, діти 6-8 років (1 рік навчання): - 144 год., (4 год./тиждень);

основний рівень, діти 9-12 років (1 рік навчання): - 216 год. (6 год./тиждень);

На початковому рівні діти опановують найпростіші техніки бісероплетіння - паралельне, об'ємне, плетіння петельками, виготовлення простих браслетів, виконання технікою макраме брелків, закладинок, сувенірів; вчать читати і використовувати в роботі схеми для бісероплетіння; робити прості ляльки мотанки; сувеніри, прикраси зі стрічок.

На основному рівні діти вчать плести бісером складніші поробки і прикраси у техниках плетіння хрестиком і дугами, низання силянок; виконувати різні вузли технікою макраме, поєднувати у виробках макраме бісер, намистини; виготовляти квіти зі стрічок і гофропаперу; робити топіарій; український вінок.

На заняттях діти поступово опановують техніки і прийоми виготовлення різноманітних виробів. Отримують знання про матеріали, можливі варіанти декорування виробів в залежності від їх призначення. Обов'язковими є повторення правил техніки безпеки, а на початковому рівні ігри та руханки.

Програмою передбачено ознайомлення вихованців з особливостями закладу освіти, правилами поведінки під час занять, організацією робочого місця, а також правилами сортування і зберігання бісеру, стрічок, шнурів та інших матеріалів для роботи.

Освітній процес відбувається за фронтальною, груповою та індивідуальною формами організації та методами бесіди, розповіді, практичних індивідуальних і колективних вправ, виставок.

Перевірка знань і умінь вихованців здійснюється під час проведення підсумкових занять, виконання практичних робіт, під час участі у виставках.

Навчальна програма є орієнтовною. Розподіл годин за темами - приблизний. Теми програми подані в порядку підвищення складності навчального матеріалу. Керівник гуртка, враховуючи інтереси і рівень підготовки дітей, стан матеріально-технічної бази закладу може сам вносити зміни у зміст даної програми та розподіл годин за темами зі збереженням загальної мети і прогнозованих результатів програми.

Початковий рівень

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього

	Вступ	1	1	2
1	Бісероплетіння	2	40	42
2	Макраме	2	20	22
3	Стрічки. Сувеніри зі стрічок	2	24	26
4	Народна іграшка	2	16	18
5	Виготовлення виробів за задумом вихованців	1	23	24
6	Тематичні свята, виставки	1	7	8
	Підсумок		2	2
	Усього	11	133	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (2 год)

Теоретична частина. Мета та завдання гуртка. Правила безпеки життєдіяльності, на заняттях в колективі. Матеріали та інструменти.

Практична частина. Гра знайомство «Розкажи про себе»

1. Бісероплетіння (42 год)

Теоретична частина. Основні види декоративно-вжиткового мистецтва. Історія виникнення бісеру. Вироби з бісеру. Матеріали та інструменти. Техніка безпеки при роботі з бісером, дротом, плоскогубцями, кусачками, ножицями. Основи бісероплетіння. Техніки низання бісером: паралельна техніка; об'ємне паралельне плетіння; петельки. Основи кольорознавства.

Практична частина. Виготовлення плоских виробів у техніці паралельного плетіння (прапорець, бедрик, равлик тощо). Виготовлення об'ємних виробів у техніці паралельного плетіння (зайчик, мишка тощо). Виготовлення виробів у техніці плетіння петельками (віночок, квітка тощо).

2. Макраме (22 год)

Теоретична частина. Мистецтво макраме, історія виникнення в різних країнах світу. Вироби з макраме. Матеріали, інструменти та обладнання для плетіння. Техніка безпеки при роботі з ножицями, шпильками. Основні та допоміжні вузли. Схематичне зображення вузлів. Брелок. Закладка. Правила розрахунку довжини мотузок. Прийоми для закінчення роботи над виробом.

Практична частина. Плетіння основних і допоміжних вузлів, ланцюжків. Поєднання вузлів у візерунки. Розрахунок довжини ниток. Складання і читання схем. Плетіння брелка, закладки.

3. Стрічки. Сувеніри зі стрічок (26 год)

Теоретична частина. Історія походження стрічок і виробу з них. Особливості роботи зі стрічками, їх властивості. Матеріали та інструменти. Техніка безпеки при роботі з ножицями, голками, шпильками, клейовим пістолетом.

Практична частина. Виготовлення об'ємних виробів з атласних і репсових стрічок - бантів, квітів, брошок тощо.

4. Українська народна іграшка (18 год)

Теоретична частина. Історія української народної іграшки. Лялька-мотанка - іграшка-оберіг. Матеріали та інструменти. Техніка безпеки при роботі з ножицями. Техніки виготовлення іграшки - скручування, скочування, змотування, зв'язування, звивання та способи оздоблення ляльки-мотанки.

Практична частина. Виготовлення ляльки-мотанки. Оздоблення ляльки-мотанки. Виготовлення іграшок з тканини та ниток - лялька, пташка, зайчик, янгол тощо.

5. Виготовлення виробів за задумом вихованців (24 год).

Теоретична частина. Вироби з ниток, бісеру і стрічок.

Практична частина. Вибір і робота над створенням виробу за власним задумом вихованця.

6. Тематичні свята, виставки (8 год).

Теоретична частина. Традиції українського народу. Народні свята України. Обереги в житті українського народу.

Практична частина. Участь у виставках, святах.

Підсумок (2 год)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- правила безпеки життєдіяльності, на заняттях в колективі;
- правила техніки безпеки при роботі з бісером, ножицями, голками і нитками, кравецькими шпильками, дротом, кусачками, плоскогубцями, клеєм для фурнітури, клеєвим пістолетом;
- поняття матеріальної культури українців;
- види декоративно-вжиткового мистецтва;
- історію походження бісероплетіння, макраме, стрічок, народної іграшки;
- матеріали та інструменти для бісероплетіння, макраме, роботи зі стрічками і виготовлення народної ляльки;

- техніки плетіння бісером, виготовлення ляльки-мотанки, основні та допоміжні вузли макраме;
- основи кольорознавства;
- традиції українського народу;
- народні свята та обереги України.

Вихованці мають вміти і застосовувати:

- дотримуватися правил техніки безпеки при роботі з ножицями, голками і нитками, шпильками, дротом для бісеру, кусачками, плоскогубцями, клейовим пістолетом;
- виготовляти вироби технікою бісероплетіння петельками, паралельного та об'ємного паралельного плетіння;
- володіти основними і допоміжними вузлами макраме, читати схеми і плести ланцюжки, сувеніри, брелки, закладки;
- володіти основними техніками виконання об'ємних виробів зі стрічок вишивка, складання, скручування;
- виготовляти і оздоблювати ляльку-мотанку;
- виготовляти іграшки-мотанки з різних матеріалів;.

Вихованці мають набути досвід:

- роботи з бісером, шнуром, стрічками;
- вимірювання і розрахунку довжини та нарізання мотузки;
- виготовлення робіт за власним вибором;
- участі у виставках.

Основний рівень

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
	Вступ	3	-	3
1	Бісероплетіння	3	60	63
2	Макраме	3	21	24
3	Стрічки. Український вінок	3	36	39
4	Світ-дизайн	3	15	18
5	Народна лялька	3	18	21
6	Виготовлення робіт за задумом вихованців	-	33	33
7	Виставки, свята	-	12	12
	Підсумок	-	3	3
	Усього	21	195	216

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (3 год).

Теоретична частина. Ознайомлення з планом роботи гуртка на навчальний рік. Правила безпеки на заняттях. Правила поведінки в колективі. Санітарно-гігієнічні норми та правила безпеки праці на заняттях. Організаційні питання.

Практична частина. Гра знайомство «Три цікавинки про себе».

1. Бісероплетіння (63 год).

Теоретична частина. Види декоративно ужиткового мистецтва. Українські прикраси з бісеру. Сіянки. Основи і особливості техніки плетіння хрестиком. Вишивка бісером. Французька техніка плетіння дугами. Правила використання п'ялець. Техніка безпеки при роботі з бісером, дротом, плоскогубцями, кусачками, ножицями.

Практична частина. Низання простих сіянок. Виготовлення сувенірів і браслетів, прикрас технікою плетіння хрестик. Виготовлення прикрас у техніці вишивки бісером брошка, закладка тощо з використанням п'ялець. Виготовлення квітів, листків французькою технікою плетіння бісером.

2. Макраме (24 год).

Теоретична частина. Макраме. Матеріали, інструменти та обладнання для плетіння. Техніка безпеки при роботі з ножицями, шпильками.

Практична частина. Виконання виробів технікою макраме з використанням ниток, бісеру і намистинок, браслетів, сувенірів, брелків тощо.

3. Вироби зі стрічок. Український вінок. (39 год).

Теоретична частина. Український вінок - символ України. Значення квітів у вінку. Особливості роботи із стрічками. Матеріали та інструменти. Техніка безпеки при роботі з ножицями, голками, шпильками, клейовим пістолетом. Технологія виготовлення квітів, вінка із стрічок.

Практична частина. Виготовлення квітів зі стрічок. Виготовлення вінка.

4. Світ-дизайн. (18 год).

Теоретична частина. Світ-дизайн - походження. Топіарій – дерево щастя. Техніка безпеки при роботі з ножицями, клейовим пістолетом, дротом, дерев'яними шпальками, гіпсом. Технологія виготовлення квітів з гофрованого паперу, топіарію.

Практична частина. Виготовлення квітів з гофрованого паперу. Виготовлення композицій квітів. Виготовлення топіарію.

5. Народна лялька (21 год).

Теоретична частина. Лялька-мотанка – українська народна лялька, символ материнства, мудрості, родинний оберіг. Елементи одягу, оздоблення ляльки - символіка. Технологія виготовлення ляльки-мотанки «Берегині», ляльки на основі дротяного каркасу. Техніка безпеки при роботі з ножицями, дротом.

Практична частина. Виготовлення ляльки-мотанки «Берегині». Виготовлення ляльки з ниток, тасьми та тканини на основі дротяного каркасу. Пошиття і оздоблення одягу для ляльки.

6. Виготовлення робіт за задумом вихованців (33 год).

Практична частина. Огляд літератури, пошук схем в інтернеті, виготовлення робіт за власним вибором вихованця.

7. Виставки, свята (12 год).

Практична частина. Участь у виставках, святах.

Підсумок (3 год).

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- правила безпеки життєдіяльності, техніки безпеки при роботі з ножицями, голками, дротом для бісеру, кусачками, плоскогубцями, клеєвим пістолетом;
- види декоративно-вжиткового мистецтва;
- особливості українських народних прикрас з бісеру, вишивки бісером, поняття силянки, техніку плетіння бісером хрестик, французьку техніку плетіння дугами;
- особливості використання бісеру і намистинок при плетінні технікою макраме;
- український вінок – символ України, значення квітів в українському вінку;
- походження світ-дизайну,
- значення української ляльки, національного символу України;
- традиційні свята України.

Вихованці мають вміти і застосовувати:

- дотримуватися правил безпеки життєдіяльності, техніки безпеки при роботі з ножицями, голками і нитками, дротом для бісеру, кусачками, плоскогубцями, клеєм для фурнітури, клеєвим пістолетом;

- виготовляти прості силянки;
- вміти працювати на п'яльцях;
- володіти техніками вишивки, плетіння хрестиком бісером;
- виготовляти сувеніри, квіти, листя французькою технікою плетіння дугами;
- вміти використовувати бісер і намистини при плетінні технікою макраме;
- виготовляти квіти зі стрічок;
- вміти поєднувати квіти зі стрічок в український вінок;
- виготовляти квіти з гофрованого паперу, створити композицію з квітів;
- вміти зробити топіарій;
- вміти виготовити ляльку «Берегиню»;
- виготовляти роботи за власним вибором.

Вихованці мають набути досвід:

- участі у виставках, конкурсах;
- застосування набутих технік рукоділля у побуті, інтер'єрі та для участі у виставках і конкурсах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонович Є.А., Захарчук-Чугай Р.В., Станкевич М.Є. Декоративно-прикладне мистецтво. – Львів: Світ, 1993. – 272 с.
2. Вірко О. Дерева з бісеру - Скіф, 2016. - 64 с.
3. Вірко О. Квіти з бісеру кімнатні і садові - Скіф, 2016. - 64 с.
4. Вірко О. Прикраси з бісеру з квітковими орнаментами - Скіф, 2016. - 64 с.
5. Вірко О. Прикраси з бісеру - Скіф, 2016. - 64 с.
6. Вірко О. Український вінок та інші прикраси з бісеру - Скіф, 2016. - 64 с.
7. Гарячева І. Топіарії. Дерева щастя - Хоббітека - 80 с
8. Долгова В.О. Обереги. Ляльки-мотанки: 10 майстер-класів - АССА, 2001. - 64 с.
9. Жукова І. Прикраси з атласних стрічок - Скіф, 2015. - 64 с.
10. Зайцева А. Вишивка стрічками квіткові мініатюри - Ексмо, 2011. - 96 с.
11. Зайцева А., Моїсеєва Є. Макраме - Ексмо, 2014. - 96 с.
12. Кара-Васильєва Т.В., Заволокіна А.О. Українська народна вишивка - К:Либідь, 1996. - 96 с.
13. Кара-Васильєва Т.В., Чегусова З. Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках «великого стилю» - К:Либідь, 2005. – 280 с
14. Крутик Є.А. Дивовижний бісер забавні фігурки - Книжковий клуб сімейного дозвілля, 2011. - 64 с.
15. Ламтева Є. Сучасна вишивка на прозорих матеріалах – Ексмо, 2021. - 176 с.
16. Литвинець Е.М. Українське народне мистецтво вишивання і нанизування - Вища школа, 2004. - 335 с.
17. Лукашенко Т. Українські обереги своїми руками - Аргумент Принт, 2015. - 223 с

18. Морас І. Забавні тварини з бісеру - Світ книги, 2011. - 64 с
19. Морас І. Фенечки з бісеру - Ранок, 2012. - 32 с
20. Морас І. Фенечки. Нові ідеї - Контент, 2014. - 32 с
21. Морас І. Яскраве в моді - Ранок, 2012. - 32 с
22. Моргунова К. Дерева щастя. Топіарії - Скіф, 2017. -. 64 с.
23. Моргунова К.П. Амігурумі. В'язані гачком мініатюри - СКІФ, 2013. - 64 с.
24. Моргунова К.П. В'язані гачком забавні саморобки - СКІФ, 2014. - 64 с.
25. Моргунова К.П. Віночки з атласних стрічок - Скіф, 2016. - 64 с.
26. Соні Лайн. Чарівні мініатюри - Ексмо, 2019. - 96 с.
27. Сюр М. Прикраси з бісеру і макраме - Контент, 2011. - 96 с.
28. Тарасова О.О. Ляльки-мотанки. Обереги для вашої оселі, що дарують успіх, багатство, щастя - Клуб сімейного дозвілля, 2014. - 125 с.
29. Тарасова О.О. Ляльки-обереги: мотанки, домовики, ангели, віночки - Клуб сімейного дозвілля, 2016. - 127 с.
30. Тетельман Г.С. Зростаємо українцями - Талант, 2021. - 128 с.
31. Титаренко Ю. Макраме - Віват, 2015. - 64 с.
32. Третьякова М.В. Декоративні квіти з гофропаперу - Скіф, 2014. - 64 с.
33. Третьякова М.В. Квіти з гофрованого паперу - Скіф, 2014. - 64 с.
34. Хюбнер Х. Канзаші - Арт-Джерело, 2014. - 32 с.
35. Чіотті Д. Макраме - Ніола, 2006. - 79 с.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ОБЛАДНАННЯ.

(В розрахунку на 1 дитину)

№	Основне обладнання	Кількість
Матеріали		
1	Бісер різного розміру і кольору	20 наборів
2	Гофрований папір в асортименті	3 рулонів
3	Дріт для бісеру	3 шт
4	Дріт флористичний	1 пак
5	Зубочистки	1 набір
6	Канва для вишивки	1 м
7	Клей для клейового пістолета	2 пак

8	Клей для фурнітури	1 шт
9	Моток волосіні	2 шт
10	Намистини в асортименті	3 набори
11	Нитка для бісероплетіння	2 мотки
12	Нитки для в'язання різного кольору в асортименті	5 мотків
13	Нитки для вишивки різних кольорів	5 мотків
14	Нитки для шиття різних кольорів	5 катушок
15	Нитки ірис в асортименті	5 мотків
16	Основи для виготовлення прикрас	5 наборів
17	Різнокольорові мотузки, шнури для плетіння	10 мотків
18	Стеклярус різного кольору	3 набори
19	Стрічки атласні різної ширини і кольорів	10 рулонів
20	Стрічки репсові різної ширини і кольорів	10 рулонів
21	Фетр різних кольорів	5 листів
22	Флористична тейпова стрічка в асортименті	2 рулони
23	Фурнітура для прикрас в асортименті	10 наборів
24	Шпажки дерев'яні	1 пак
Інструменти		
25	Голки для бісеру	2 пак
26	Голки для вишивання	2 шт
28	Голки швейні	5 шт
29	Клейовий пістолет	1 шт
30	Круглогубці	1 шт

31	Кусачки	1 шт
32	Наперсток	1 шт
33	Ножиці побутові	1 шт
35	Плоскогубці	1 шт
36	Сантиметрова стрічка	1 шт
37	Шпильки, булавки	1 пак
38	П'яльця	1 шт